

Het Thomasevangelie

Of

het miskende onderricht van Jezus

voorgesteld door Pierre Mestdagh

U, die voorbijgaand bent, op zoek naar kennis en bereid tot een vrije en oprechte innerlijke zoektocht,

die u aangesproken voelt door een meer realistische benadering van religieuze concepten, die sinds mensengeheugenis werden bedacht, onderwezen, ja zelfs opgedrongen,

die er niet voor terugschrikt stevig ingeplante zekerheden in vraag te stellen en onbevangen te luisteren naar boodschappen die het er niet altijd mee eens zijn,

wees welkom !

Sinds vele eeuwen is de geschiedenis van de mensheid behoedzaam gekruid door de aanwezigheid van bijzondere personen, die getuigden van originele en soms verrassende existentiële inzichten. Sommige onder hen liggen aan de basis van belangrijke filosofische of religieuze concepten. Zo was één van de meest indrukwekkende présences ooit, althans voor onze westerse samenleving, die

van een zekere **Jeshua**, ook de *nazaraïos* genaamd, zowat tweeduizend jaren geleden in Palestina. Hoewel zijn optreden als religieuze prediker vrij kortstondig is geweest en historici hierover heel discreet zijn gebleven, lag hij aan de basis van het ontstaan van een wereldgodsdienst. Toch is het nog steeds een indringende vraag hoe correct zijn boodschap toen door joodse discipelen werd begrepen en door evangelisten werd doorgegeven...

Eén van de meest opvallende aspecten in het menselijke gedrag is het sterke verlangen zich aan het leven vast te klampen. Ook is het een oeroude menselijk droom de eindigheid van dit aardse bestaan te overstijgen en het leven te laten doervloeiën in een tijdloos zijn. In de slipstream van de Egyptische farao's, waar **Mozes** nauw mee was verwant, hebben ook bijbelse profeten bestaansrecht gegeven aan het concept van een eeuwigdurend verblijf in het Koninkrijk van hun God. Een droom die evenwel enkel het Hebreeuwse volk kon te beurt vallen. Toen **Jeshua** op het toneel verscheen was de verwachting van de komst van dit Koninkrijk, aangewakkerd door de Romeinse bezetting van Palestina, intens aanwezig in de joodse samenleving.

In het evangelie van Lucas (17,21) doorkruist **Jeshua** evenwel dit verwachtingspatroon met de woorden : "*De komst van het koninkrijk van God zal men niet waarnemen, noch zal men zeggen : zie het is hier of daar is het. Want zie, het koninkrijk van God is binnenin u.*" Hiermee nam hij afstand van het concept van een apocalyptische gebeurtenis voorspeld in de Bijbel. De komst van het Koninkrijk is geen zintuiglijk waarneembare werkelijkheid maar betreft een innerlijke ervaring van het bewustzijn. Aldus sprak hij zich over het Koninkrijk uit. Een dergelijke controversiële uitspraak leidde onvermijdelijk tot heftige reacties bij de toenmalige religieuze gezagdragers. En, wanneer zij bovendien meenden te begrijpen dat hij hun God als zijn vader beschouwde, was de limiet van hun verdraagzaamheid duidelijk overschreden.

We weten inmiddels op welke radicale wijze aan de prediking van **Jeshua** een einde werd gesteld en tot welke emotionele reacties zijn berechting met een kruisdood aanleiding heeft gegeven. Want, wat in de romeinse jurisdictie van toen niet meer was dan een banale anekdote, groeide uit tot een ingrijpende religieuze omwenteling. De perceptie van zijn lijden en dood, de mysterieuze verdwijning van zijn lichaam uit de plaats waar het na de kruisiging was neergelegd en de buitengewone verhalen omtrent sporadische verschijningen van de gekruisigde aan volgelingen, leidden tenslotte tot het ontstaan van het christelijke geloof en de erkenning van **Jeshua** als een goddelijke verlosser.

Het is niet onze bedoeling personen in hun meest waardevolle overtuigingen te verstoren. Toch is niet iedereen het eens met de visie, die enkele jaren later door een zekere **Saul van Tarsus** werd voorgehouden en die van **Jeshua** een goddelijke want verrezen *Messias* maakte, wat in het Grieks *Christos* betekent. **Saul**, die hierdoor zijn joodse geloofsgenoten grondig ergerde, bleef echter trouw aan de bijbelse verwachting van een apocalyptische komst van het Koninkrijk. Sterker nog : het was zijn diepste overtuiging dat, door het offer aan het kruis van de goddelijke *Messias*, dit Koninkrijk heel weldra werkelijkheid zou worden.

Omtrent het concept van het Koninkrijk stelt zich dus onmiskenbaar een probleem. Weliswaar hebben theologen hieraan een wazige mouw gepast, door de uitspraak van **Jeshua** : "*basileia tou Theou entos ùmon estin*" af te zwakken

tot een Koninkrijk, dat zich niet "binnenin u" maar "midden onder u" zou bevinden... Twintig eeuwen en miljoenen christenen later is niet alleen de verwachting van **Saul** utopische gebleken, ook de veronderstelde aanwezigheid van dit Koninkrijk *midden onder ons* is een bijzonder discrete werkelijkheid gebleven... Daarom is het een realistische vraag of het religieuze concept van **Jeshua** en dit van **Saul** wel met elkaar te verzoenen zijn. Bovendien : naar welke innerlijke realiteit refereerde **Jeshua** met zijn uitspraak... ?

We zijn de mening toegedaan dat ons op die laatste vraag een verhelderend antwoord wordt aangereikt door een evangelie, dat pas in 1945 werd ontdekt nabij het Egyptische plaatsje Nag Hammadi. Daar werd toen een kruik gevonden, die een aantal koptische manuscripten bevatte, die dateren uit het midden van de vierde eeuw en tot de gnostische invloedssfeer behoren. Onder hen bevond zich een evangelie dat is toegeschreven aan een zekere **Didymos Judas Thomas**.

Ongetwijfeld is het geen eenvoudige opdracht de bijzondere inhoud van dit evangelie correct in te schatten. De religieuze visie die **Jeshua** hierin voorhoudt is immers niet gebonden aan bijbelse roots, maar integreert zich in het concept van een universeel religieus bewustzijn. Hierin heeft iedere mens, tot welke cultuur hij ook behoort, hier en nu deel in eenzelfde verbondenheid met zijn absolute Levensbron. De ware religieuze uitdaging bestaat er dan ook in zich van die eenheid, die zowel een verticale als horizontale dimensie heeft, bewust te worden.

Teneinde aan ieder die het verlangt de gelegenheid te bieden kennis te maken met het evangelie van Thomas, stellen we hier de integrale versie van dit evangelie voor. Hierbij werd elke uitspraak of *logion* van een commentaar voorzien. De bedoeling van dit commentaar is de niet-conventionele inhoud van zijn onderricht iets toegankelijker te maken.

Vervolgens besteden we een logische aandacht aan de verbondenheid van **Jeshua** met de bijbelse traditie. Die overweging laten we volgen door een beperkte studie, waarin het onderricht van **Krishna** in de Bhagavad Gita, van de **Boeddha** en dit van **Jeshua** met elkaar worden vergeleken. We ronden deze religieuze wandeling af met een kennismaking met woorden van **Jeshua**, zoals zij aanwezig zijn in het evangelie van **Maria Magdalena**.

Deze presentatie heeft niet de bedoeling te willen overtuigen. Wel is het onze betrachting aan ieder die er voor open staat de gelegenheid te bieden kennis te maken met een religieuze boodschap die niet gebonden is aan een culturele traditie maar een universeel draagvlak heeft. We hopen hiermee een steuntje te betekenen voor ieder die in vrijheid op zoek is naar een verantwoorde realisatie van zijn of haar aanwezigheid in dit leven.